

В. М. Лапін

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

Навчальний
посібник

- Теоретичні основи безпеки життєдіяльності людини
- Навколишнє середовище і життєдіяльність людини
- Негативні фактори середовища життєдіяльності
- Забезпечення життєдіяльності населення

В. М. Лапін

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

Навчальний посібник

*6-те видання,
перероблене і доповнене*

Київ
"Знання"
2007

УДК 614.8(075.8)

ББК 68.69я73

Л24

Рекомендовано вченою радою Львівського банківського інституту НБУ (протокол № 4 від 14 березня 2006 року)

Рецензенти:

Я. В. Грудзевич — кандидат економічних наук, професор кафедри банківської справи Львівського банківського інституту Національного банку України;

Р. П. Параняк — доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри ветеринарно-санітарної і радіологічної експертизи та екології Львівської національної академії ветеринарної медицини імені С. З. Гжицького;

Г. Г. Гогіташвілі — доктор технічних наук, професор кафедри охорони праці Національного університету “Львівська політехніка”

Лапін В. М.

Л24   **Безпека життєдіяльності людини: Навч. посіб. — 6-тевид., перероб. і доп. — К.: Знання, 2007. — 332 с.**

ISBN 966-346-251-5

У посібнику розглянуто проблеми екологічної безпеки в умовах науково-технічного прогресу. Показано взаємозв'язок людини з навколишнім середовищем — природним, техногенним, соціальним. Охарактеризовано негативні фактори середовища життєдіяльності, а також їх вплив на здоров'я людини. Приділено увагу правовому регулюванню безпеки життєдіяльності.

Призначено для студентів вищих навчальних закладів.

УДК 614.8(075.8)

ББК 68.69я73

© В. М. Лапін, 1998

© В. М. Лапін, зі змінами, 2007

© Видавництво “Знання”, 2007

ISBN 966-346-251-5

ЗМІСТ

Вступ	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ	9
1.1. Концепція сталого людського розвитку — основа науки про безпеку людини.....	9
1.2. Еволюційний шлях навчальної дисципліни “Безпека життєдіяльності” в Україні.....	15
1.3. Мета, завдання, структура та зміст дисципліни “Безпека життєдіяльності” ...	20
1.4. Структура життєдіяльності та її характерні ознаки.....	21
1.5. Оцінка ризику ймовірних небезпек.....	32
Контрольні запитання.....	39
РОЗДІЛ 2. НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ І ЖИТТЄДІЯЛЬНІСТЬ ЛЮДИНИ	41
2.1. Система “людина — навколишнє середовище” та її компоненти	41
2.2. Природне середовище і людина.....	45
2.3. Техногенне середовище і людина.....	60
2.4. Соціальне середовище і людина.....	103
Контрольні запитання.....	145

РОЗДІЛ 3. НЕГАТИВНІ ФАКТОРИ СЕРЕДОВИЩА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ	146
3.1. Характеристика небезпек природного, техногенного характеру та їх наслідки	146
3.2. Сучасні екологічні проблеми і здоров'я людини.....	180
3.3. Небезпеки соціально-політичного характеру та їх вплив на життє- діяльність людини	207
Контрольні запитання.....	217
РОЗДІЛ 4. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ.....	219
4.1. Правове регулювання та нагляд за без- пекою життєдіяльності.....	219
4.2. Безпека життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій.....	237
4.3. Безпека підприємницької діяльності	288
4.4. Надання першої медичної допомоги	304
Контрольні запитання.....	308
Висновки.....	309
Використана і рекомендована література	310
ДОДАТКИ.....	313
<i>Додаток 1.</i> Ситуаційні завдання для проведення практичних занять у формі ділової гри	313
<i>Додаток 2.</i> Тести	316
<i>Додаток 3.</i> Оцінка якості знань з курсу “Безпека життєдіяльності” (БЖД).....	321
<i>Додаток 4.</i> Орієнтовний план основних заходів підприємницької структури щодо захисту робітників і службовців від надзвичайних ситуацій (на прикладі установи банку)	322